

Novadpētniecības kalendārs

Ievērojamu Ventspils novadnieku jubilejas un notikumu gadskārtas 2021. gadā

JANVĀRIS

3. janvāris. Pirms 100 gadiem (1921) Latvijas Ministru prezidents izdeva noteikumus, ar kuriem Ventspils pilsētai pievienoja daļu no bijušā Sarkanmuižas pagasta. Pilsētas teritorija pieauga no 4,5 km² līdz 27,5 km².

6. janvāris. Pirms 70 gadiem dzimusi gleznotāja **Laimdota Junkara** (1951).

11. janvāris. Pirms 115 gadiem dzimis dzejnieks, žurnālists, fotogrāfs un bibliotekārs **Fricis Forstmanis / Fricis Dziesma / Alant Vils** (1906 – 2004).

14. janvāris. Pirms 65 gadiem dzimusi literatūras vēsturniece, Ventspils Starptautiskās rakstnieku un tulkotāju mājas vadītāja **Andra Konste** (1951).

14. janvāris. Pirms 345 gadiem dzimis luterāņu mācītājs, Kurzemes kartes sastādītājs **Ādolfs Grots** (1676– 1726).

16. janvāris. Pirms 100 gadiem dzimis rakstnieks, dzejnieks un ārsts **Kārlis Zvejnieks / Kuraž Krišs / Kārlis Kurbads** (1921 – 2015).

29. janvāris. Pirms 90 gadiem dzimusi tautas daiļamata meistare, keramiķe **Ausma Salīņa** (1931 – 2014).

FEBRUĀRIS

8. februāris. Pirms 100 gadiem (1921) iznāca laikraksta „Ventas Balss” pirmais numurs.

9. februāris. Pirms 90 gadiem (1931) kinoteātrī “Kolizejs” demonstrēta pirmā skaņu filma Ventspilī – “Dziedošais nerrs”.

9. februāris. Pirms 65 gadiem dzimis matemātiķis, politiķis, bijušais Ventspils Augstskolas rektors (2000 – 2010), Saiemas deputāts (kopš 2010.g.) **Jānis Vucāns** (1956).

14. februāris. Pirms 80 gadiem dzimis gleznotājs **Nikolajs Trukšāns** (1941 – 2013).

MARTS

31. marts. Pirms 55 gadiem dzimusi tēlniece **Olga Šilova** (1966).

APRĪLIS

6. aprīlis. Pirms 130 gadiem dzimis Latvijas Kara flotes komandieris **Teodors Spāde** (1891 – 1970).

11. aprīlis. Pirms 160 gadiem dzimis būvuzņēmējs un sabiedriskais darbinieks **Ernests Bauls** (1861 – 1953).

21. aprīlis. Pirms 50 gadiem dzimis žurnālists un dziesminieks **Aleksandrs Mirvis** (1971).

22. aprīlis. Pirms 135 gadiem dzimis pirmais burātājs, kurš vienatnē šķērsojis Kluso okeānu nelielā buru laivā, grāmatas “Pāri okeānam” autors **Pauls Sprogis / Freds Rebels** (1886 – 1968).

MAIJS

1. maijs. Pirms 85 gadiem dzimis tālbraucējs kapteinis **Arvids Buks** (1936).

11. maijs. Pirms 70 gadiem dzimusi rakstniece, dzejniece un žurnāliste **Laimdota Sēle** (1951).

12. maijs. Pirms 110 gadiem (1911) Ventspils ostas teritoriju sāka apgaismot ar elektrību.

JŪNIJS

7. jūnijs. Pirms 80 gadiem dzimis mākslinieks un mākslas pedagogs **Ansis Ozoliņš** (1941 – 1987).

7. jūnijs. Pirms 90 gadiem dzimusi rakstniece, romāna “Jūras vārti” autore **Dagnija Zigmonte** (1931 – 1997).

14. jūnijs. Pirms 70 gadiem dzimusi grafiķe un interjera māksliniece **Mārīte Kluša** (1951).

14. jūnijs. Pirms 80 gadiem (1941) no Ventspils un Ventspils apriņķa uz Sibīriju deportēja 661 cilvēku.

22. jūnijs. Pirms 80 gadiem (1941) vācieši sāka bombardēt Ventspils aerodromu. Latvijas teritorijā bija sācies Otrais pasaules karš.

JŪLIJS

1. jūlijs. Pirms 90 gadiem (1931) sāka darbu lielākais Latvijas zvejnieku kooperatīvs „Ventspils zvejnieks”.

17. jūlijs. Pirms 80 gadiem (1941) Ventspili bombardēja padomju lidmašīnas. Šajā un citās bombardēšanās sagrautas vairākas ēkas, bija cilvēku upuri.

18. jūlijs. Pirms 175 gadiem dzimis Ventspils pirmais teātra darbinieks, Ventspils Latviešu biedrības dibinātājs **Jānis Jēka** (1846 – 1928).

21. jūlijs. Pirms 130 gadiem dzimis politiķis, Ventspils pilsētas galva (1931) un 4. Saeimas deputāts (1931 – 1934) **Andrejs Ādolfs Stūre** (1891 – 1942).

23. jūlijs. Pirms 70 gadiem dzimis tēlnieks **Pauls Jaunzems** (1951).

AUGUSTS

1. augusts. Pirms 100 gadiem (1921) dibināta Ventspils dzimtsarakstu nodaļa.

10. augusts. Pirms 105 gadiem dzimis futbolists **Fricis Kaņeps** (1916 – 1981).

26. augusts. Pirms 75 gadiem dzimis gleznotājs **Boriss Moisejevs** (1946).

SEPTEMBRIS

2. septembris. Pirms 120 gadiem (1901) iesvētīta Ventspils pareizticīgo Sv. Nikolaja baznīca Plosta ielā.

3. septembris. Pirms 370 gadiem (1651) kapteiņa Mollina vadībā no Ventspils uz Gambiju izbrauca hercoga burinieks “Der Walfisch”.

10. septembris. Pirms 160 gadiem (1861) Užavas upē iesvētīta pirmā Latvijas baptistu grupa.

11. septembris. Pirms 120 gadiem (1901) atklāta regulāra dzelzceļa satiksme Ventspils – Tukums.

13. septembris. Pirms 85 gadiem dzimis Ventspils Starptautiskā radioastronomijas centra dibinātājs un pirmais direktors **Edgars Bervalds** (1936 – 2019).

23. septembris. Pirms 75 gadiem (1945) dibināts zvejnieku kolhozs „Sarkanā bāka”.

30. septembris. Pirms 60 gadiem (1961) nodota ekspluatācijā Ventspils naftas pārsūkņēšanas bāzes pirmā kārtā. 12. oktobrī rezervuāros ielietas pirmās naftas cisternas.

OKTOBRIS

7. oktobris. Pirms 130 gadiem (1891) Kartupeļu dumpis Ventspilī. Neražas dēļ ventspilnieki centās aizkavēt kartupeļu iekraušanu kuģī. 18. oktobrī arestēti aktīvākie nemiernieki. Kartupeļu dumpja notikumi aprakstīti Herberta Dorbes romānā “Pie Ventas grīvas” (1973).

16. oktobris. Pirms 115 gadiem dzimusi gleznotāja **Alise Zvirbule** (1906 – 1996).

17. oktobris. Pirms 130 gadiem dzimusi ārste un sabiedriskā darbiniece **Marija Porniece** (1891 – 1958).

18. oktobris. Pirms 85 gadiem dzimis ārsts un sabiedriskais darbinieks **Andrejs Eizāns** (1936 – 2002).

26. oktobris. Pirms 150 gadiem (1871) dibināta Ventspils brīvprātīgo ugunsdzēsēju biedrība.

NOVEMBRIS

4. novembris. Pirms 55 gadiem dzimusi dzejniece **Ilona Krebse** (1966).

9. novembris. Pirms 105 gadiem dzimis rakstnieks, tulkotājs un publicists **Mārtiņš Krīgers / Mārtiņš Kalndruva** (1916 – 1992).

14. novembris. Pirms 95 gadiem (1926) iesvētīta pilsētas pamatskolas ēka Saules un Pētera ielu stūrī (tagadējā Centra sākumskola).

26. novembris. Pirms 225 gadiem dzimis lībiešu dzejnieks un tulkotājs **Jānis Princis vecākais** (1796 – 1868).

DECEMBRIS

3. decembris. Pirms 85 gadiem dzimis dzejnieks **Rūdolfs Staprāns / Rūdolfs Liedags** (1936 – 1988).

10. decembris. Pirms 135 gadiem dzimis politiķis, sabiedriskais darbinieks, Ventspils pilsētas galva (1923 – 1925), 2. Saeimas deputāts (1925 – 1926) un Satiksmes ministrs (1926 – 1928) **Kārlis Krievs** (1886 – 1942).

24. decembris. Pirms 50 gadiem dzimusi žurnāliste **Marlena Zvaigzne/ Marlena Briede** (1971).

31. decembris. Pirms 60 gadiem dzimusi gleznotāja **Sarmīte Caune** (1961).

Citu notikumu gadskārtas 2021. gadā

Pirms **730** gadiem (1291) dokumentos minēts Ventspils komturs (brālis Detlevs); senākās ziņas par Ventspils un novada administratīvo pārvaldi.

Pirms **375** gadiem (1646) uzbūvēta vecākā saglabājusies koka dzīvojamā ēka Ventspilī - nams Tirgus laukumā 1.

Pirms **315** gadiem (1706) Ventspils pils kapelā iekārtota evaņģeliski luteriskā baznīca pilsētas iedzīvotājiem.

Pirms **150** gadiem (1871) dibināta Ventspils pilsētas banka.

Pirms **130** gadiem (1891) vecās Ziemas ostas vietā iekārtota zvejas osta, ko ventspilnieki sauc par Vintrāfenu. Ventspils ostā izbūvē jaunu Ziemas ostu augšpus Tirgus laukumam.

Pirms **120** gadiem (1901) pie Dienvidu mola uzcelts jauns mūra Loču tornis.

Pirms **80** gadiem (1941. gada vasarā) vācu okupācijas vara iznīcināja Ventspils ebrejus.

Novadpētniecības kalendāru sadarbībā ar Ventspils muzeju veidojusi Ventspils Galvenās bibliotēkas Bibliogrāfijas un informācijas nodaļa.